

у формуванні цифрової ідентичності та розробкою методології критичного аналізу хештег-дискурсу в контексті медіаграмотності [3, с. 103].

Література

1. Boyd D. Social media: A phenomenon to be analyzed / D. Boyd, N. Ellison // *Social Media + Society*. – 2015. – Vol. 1(1). – P. 1–2.
2. Горошко О. І. Лінгвістика Інтернету: формування дисциплінарної парадигми / О. І. Горошко, Т. Є. Жадько // *Жанри і типи тексту у науковому і медійному дискурсі*. – 2013. – Вип. 10. – С. 29–45.
3. Іванова І. Б. Дискурс соціальних мереж: лінгвопрагматичний аспект / І. Б. Іванова // *Мовні і концептуальні картини світу*. – 2018. – Вип. 62. – С. 95–103.
4. Потапенко С. І. Сучасний англомовний медіа-дискурс: лінгвокогнітивний та мотиваційний аспекти / С. І. Потапенко. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2009. – 391 с.
5. Zappavigna M. Discourse of Twitter and Social Media: How We Use Language to Create Affiliation on the Web / M. Zappavigna. – London: Bloomsbury, 2012. – 256 p.

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.31016>

Громко Тетяна

Національний університет «Одеська політехніка»

ЕПІСТЕМІЧНІ МАРКЕРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПЕРЕКЛАДУ АВТОРСЬКОГО ЗНАННЯ

Питання **мовної репрезентації знання** у науковому дискурсі посідає одне з центральних місць у сучасних міждисциплінарних дослідженнях, що поєднують лінгвістику, когнітивні науки, філософію мови та перекладознавство. **Епістемічні маркери** – це лексико-граматичні одиниці, що передають ступінь упевненості, припущення чи сумніву автора щодо істинності висловлення. За М. Афзалом [1], частотність і функції цих маркерів

залежать від академічної підготовки автора, адже вони формують когнітивну рамку тексту та рівень його інтерпретаційної відкритості.

В англomовному науковому дискурсі епістемічні маркери виконують когнітивно-дискурсивну функцію: уточнюють достовірність висловлення й демонструють інтелектуальну саморефлексію. К. Гайленд зазначає, що вони створюють простір взаємодії між автором і читачем, у якому знання постає як процес аргументованого пізнання [2]. Т. Кодзіма наголошує, що хеджування підтримує баланс між фактичністю та академічною обережністю [3].

Переклад епістемічних маркерів складний, оскільки значення не зводиться до лексичної еквівалентності. Англomовний науковий стиль тяжіє до вираження суб'єктивної участі (*it seems that, we assume that*), тоді як український – до об'єктивізованих форм (*доведено, виявлено*). Така асиметрія потребує когнітивно орієнтованого підходу, спрямованого на збереження рівня епістемічної впевненості.

Як показують результати корпусного аналізу Ч. Сомсакуна [4], найбільше епістемічних елементів зосереджено у розділах *Discussion*, де вони структурують аргументацію. Аналіз цих засобів дає змогу простежити зв'язок між культурною моделлю наукового мислення і способами її мовного вираження, а перекладач, посередничаючи між когнітивними системами, забезпечує точність аргументації й адекватність наукової комунікації.

Мета нашого дослідження полягає у визначенні функцій, типів і стратегій перекладу епістемічних маркерів англomовного наукового дискурсу українською мовою. Об'єктом є епістемічні маркери як засоби вираження авторської позиції, предметом – стратегії їхнього перекладу та когнітивно-семантичні особливості.

Типові маркери – модальні дієслова (*may, might, must*), прислівники (*probably, evidently*) і конструкції *it is assumed that, we suggest that*. Їх переклад вимагає контекстуального тлумачення: наприклад, *may suggest* доцільно передавати як «може свідчити», зберігаючи обережність судження.

Англомовна наукова традиція вирізняється відкритістю та ймовірнісністю мислення, тоді як українська – прагненням до фактологічності. Завдання перекладача полягає у пошуку рівноваги між цими підходами, адже епістемічні маркери забезпечують когерентність і відтворюють індивідуальний стиль автора в іншій мовній системі.

Емпіричною базою дослідження став корпус англомовних статей (*Nature, Science, Applied Linguistics, Journal of Pragmatics*, 2015–2024) та українські переклади з видань *Мовознавство* і *Studia Linguistica*. Використано контекстуальний, компонентний, порівняльний і когнітивно-дискурсивний аналіз, що дозволив створити таблицю відповідностей між англомовними та українськими епістемічними маркерами (див. табл. 1).

Таб. 1. Відповідності між англомовними та українськими епістемічними маркерами

Тип маркера	Англійський приклад	Український відповідник	Коментар
Модальний дієслово	<i>may suggest</i>	<i>може свідчити</i>	Редукція невпевненості
Прислівник	<i>probably</i>	<i>ймовірно</i>	Адекватний переклад
Прикметник	<i>possible</i>	<i>можливий</i>	Збереження семантики
Конструкція	<i>it is assumed that</i>	<i>вважається, що</i>	Зміщення до об'єктивізації
Авторське маркування	<i>we believe that</i>	<i>вважаємо, що</i>	Прагматичне пом'якшення

Аналіз показує, що переклад епістемічних маркерів виходить за межі лексичної заміни й потребує урахування когнітивних і прагматичних чинників. В англомовних наукових текстах модальні форми (*may suggest, might indicate, it seems that*) виконують не лише граматичну, а й етичну функцію, виражаючи наукову обережність і відкритість до дискусії [3]. У перекладі

українською ці відтінки часто редукуються через орієнтацію на фактичність, що призводить до втрати модальної градації між припущенням і твердженням.

Результати порівняння демонструють можливість **компенсаторного перекладу**, коли втрачену модальність відновлюють іншими засобами – вставними словами (*ймовірно, можливо, припускається, очевидно*), конструкціями із семантикою потенційності чи навіть зміною синтаксичної структури речення. Такий підхід дає змогу передати інтенцію автора та зберегти його епістемічний «голос» у тексті перекладу. Відтак, саме через точне відтворення епістемічних маркерів здійснюється **перенесення авторського знання** у новий мовний контекст, що є свідченням не лише лінгвістичної, а й когнітивно-культурної еквівалентності перекладу. Епістемічні маркери функціонують як тонкі регулятори смислової точності й аргументативної достовірності наукового дискурсу і є каналом, через який передається наукова етика, інтелектуальна відповідальність і стиль мислення автора, а звідси їх адекватне відтворення в перекладі забезпечує не лише точність інформації, а й збереження когнітивної архітектури наукового тексту.

Отже, епістемічні маркери формують авторське знання й рівень упевненості дослідника, а їх переклад потребує збереження модально-прагматичної точності. Відмінності між англомовною гнучкою та україномовною фактологічною традиціями зумовлюють потребу когнітивно-дискурсивного підходу й стратегій компенсації.

Література

1. Afzaal M. A corpus-based analysis of stance markers in upper and postgraduate academic writing // *Frontiers in Education*. – 2025. – Vol. 10. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.frontiersin.org/journals/education/articles/10.3389/feduc.2025.1589004/pdf> (дата звернення: 25.10.2025).
2. Hyland K. *Metadiscourse: Exploring Interaction in Writing*. London : Continuum, 2005. 240 p.

3. Kojima T. Effective Use of Hedging in Scientific Manuscripts // *JMA Journal*. – 2023. – Vol. 6(2). – P. 164–170. – URL: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10151619/> (дата звернення: 25.10.2025).

4. Somsakoon C. A Comparative Study of Hedging in English Research Articles (Discussion Sections) // *Journal of Communication and Design Research*. – 2023. – Vol. 16, № 3. – P. 23–34. – URL: <https://www.journal.nu.ac.th/JCDR/article/download/Vol-16-No-3-2023-23-34/2204> (дата звернення: 25.10.2025).

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.31048>

Безносюк Юлія, Грушецька Анастасія
Міжнародний університет

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Основною ідеєю є інтегроване вивчення мови та культури, яке спрямоване не лише на розвиток мовних навичок, а й на формування культурної компетенції. Це передбачає засвоєння та розуміння базових знань про взаємозв'язок між мовою та культурою, що включає: розуміння ключових мовних і культурних одиниць, їхнього культурного значення та ролі у світовому мовному середовищі; оволодіння мовними та культурними елементами, тісно пов'язаними з історією, культурою, способом життя, традиціями та менталітетом народу; усвідомлення основних мовних і культурних особливостей носіїв у соціальному та культурному контексті.

Ефективність комунікації залежить не лише від знання мови, а й від умов і культури спілкування, правил етикету, соціальних норм мовної та невербальної поведінки, а також від глибоких фонових знань. Для успішного